

ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์

Future Scenario and Desirable Feature of Thai People

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์¹ : เขียนและบรรณาธิการ

Kriengsak Chareonwongsak¹ : principle writer and editor

ฉัตรพงศ์ พีระวาราสิต², ฉลาด จันทรสสมบัติ³, และ ชัยยุทธิ ศิริสุทธิ⁴ : วิจารณ์หนังสือ

Chatpong Peeravarasit², Chalard Chantarasombat³, Chaiyuth Sirisuthi⁴ : to adjudge

หนังสือรายงานเล่มนี้เขียนถึงเจตนารมเจตนารมณ์และความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการที่สำคัญที่หล่อหลอมให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้นมีไม่แค่เพียงการศึกษาและการเรียนรู้จากในระบบโรงเรียนเท่านั้น หากแต่เป็นความรับผิดชอบของทุกส่วนของสังคมไทย โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศได้ตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงได้ดำเนินโครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย เพื่อให้ได้คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์และยุทธศาสตร์ของสังคมไทยในการสร้างวิธีการเรียนรู้ ในการใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 20 ปี ด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ ในลำดับแรกของการดำเนินงานได้มอบหมายให้ศาสตราจารย์ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

¹ ศาสตราจารย์, สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา

² พ.อ.วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

³ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Professor, Institute of Future Studies for Development

² Col., College of Asian Scholars

³ Associate Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

⁴ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

ดำเนินการวิจัยเอกสารเพื่อสำรวจคุณลักษณะและภาพอนาคตของคนไทยที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของคนไทยที่สำคัญและจำเป็น ให้คนในชาติได้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน อันจะนำมาซึ่งการรวมพลังกันในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และการนำศักยภาพของคนไทยมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อกำหนดควิสัยทัศน์ว่า "คนที่พึงประสงค์ควรมีคุณลักษณะเช่นไร?" ซึ่งในบทความวิจารณ์หนังสือรายงานนี้ ผู้วิจารณ์ได้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญที่พบและได้จากการศึกษารายงานเล่มนี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประเด็นเนื้อหาโดยรวมของหนังสือ รายงาน

เป็นการประมวลและวิเคราะห์ปัจจัยขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต สภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า และสภาพอนาคตสังคมไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้าและนำเสนอคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ โดยเน้นไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุ 0-20 ปี) ครอบคลุม 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านลักษณะชีวิต ดำเนินการศึกษา สังเคราะห์และเรียบเรียงให้เห็นภาพอนาคตของคนไทยที่ต้องการจะเห็น หรือควรจะเป็น โดยครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างร่างกายและสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ด้านสังคม ศิลปะการใช้ชีวิต การอาชีพและสุนทรียะ

ส่วนที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากหนังสือ คำรา

สรุปโดยจำแนกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม ไทยในสองทศวรรษหน้า

ส่วนที่ 2 ภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า

ส่วนที่ 3 ภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้า

ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์

ส่วนที่ 3 การนำไปประยุกต์ใช้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยภายนอกที่เป็นผลกระทบมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ และปัจจัยภายในประเทศไทยเอง

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีขั้นสูง การแพร่กระจายและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสนเทศการแข่งขันที่

รุนแรง การเพิ่มบทบาทและความสำคัญของ
ความรู้ในสังคม การเชื่อมโยงถึงกันเป็นเครือข่าย การขยายตัวของกระแสประชาธิปไตย การแพร่กระจายของวัฒนธรรมต่างๆ ในโลกกระแสการตื่นตัวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การแสวงหาการเติมเต็มในจิตใจ

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 วิถีคุณธรรมจริยธรรม การเปลี่ยนโครงสร้างประชากรของประเทศไทยในอนาคต การปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปสุขภาพ

ส่วนที่ 2 ภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า ใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง

1. ภาพอนาคตด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นภาคบริการขยายตัวในระดับสูง ภาคอุตสาหกรรมปรับสู่การใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงมากขึ้น เกิดการว่างงานในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือจนถึงผู้บริหารระดับกลาง ความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบทขยายตัวเพิ่มขึ้น

2. ภาพอนาคตด้านสังคม ได้แก่ สังคมที่มีความเป็นเมืองและเป็นสากลมากขึ้น สังคมที่การคอร์รัปชันกระทำได้อย่างขึ้น สังคมที่ตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

สังคมที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สังคมที่มุ่งสู่การเรียนรู้มากขึ้น

3. ภาพอนาคตด้านการเมือง กล่าวคือ การเมืองไทยอยู่ใต้อิทธิพลการจตุระเบียบโลกใหม่ด้านการค้า การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสูงขึ้น การเมืองที่โปร่งใสมากขึ้น

ส่วนที่ 3 ภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ ในสองทศวรรษหน้าประกอบด้วย

1. สังคมที่มีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึง สังคมที่สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดได้จากสิ่งที่มีอยู่ในสังคม ทั้งจากคน ระบบ และสภาพแวดล้อม โดยให้มีการสูญเสียทรัพยากรในระบบให้น้อยที่สุด โดยสังคมที่มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ คนในสังคมที่มีประสิทธิภาพ และระบบในสังคมที่มีประสิทธิภาพ

2. สังคมที่มีความรู้เป็นฐานมีปัญญา เป็นแผนการพัฒนา ปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการค้า การผลิต การศึกษา อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อนความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเพิ่มผลิตภาพในการทำงานได้ความรู้จึงเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่งยวดในการพัฒนาสังคมแบบยั่งยืนในอนาคต อย่างไรก็ตามการมีความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่คนในสังคมต้องมีปัญญาด้วย เพราะการ

มีเพียงความรู้มิได้เป็นหลักประกันว่าจะนำสังคมไปในทางดีหรือร้ายก็ได้ แต่หากผสมผสานกับปัญญา บุคคลนั้นจะสามารถใช้วิจารณญาณ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้ถูกที่ ถูกเวลา ถูกคนถูกสถานการณ์ ถูกโอกาสได้ สังคมไทยจะมุ่งไปสู่ความเจริญและดำเนินไปในทางที่ผิดพลาดน้อยกว่าที่ไม่ใช่ปัญญาการเรียนรู้ด้วยปัญญาจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเตรียมบุคลากรให้พร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ เพราะหากไม่พัฒนาให้คนของเราเป็นคนแห่งการเรียนรู้ เราจะเป็นประเทศที่บุคลากรในประเทศจมนอยู่ภายใต้อดีต ตามปัจจุบันไม่ทัน และถูกลบออกจากความสำคัญของโลกอนาคตเมื่อไรก็ได้ โดยลักษณะที่สำคัญของสังคมที่มีความรู้เป็นฐาน อาทิ สังคมที่คนในประเทศทุกระดับมีความรู้ทัดเทียมกับคนระดับเดียวกันของนานาชาติ สังคมที่คนในประเทศมีโอกาสทางการเรียนรู้เท่าเทียมกัน สังคมที่คนในประเทศสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้ภาษาสากลได้ สังคมที่คนในประเทศมีค่านิยมรักการเรียนรู้ รักการค้นคว้า รักความคิดสร้างสรรค์ และเป็นสังคมที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ คีต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

3. สังคมที่มีเอกภาพในความหลากหลาย เนื่องจากกระแสเรียกร้องความเป็น

ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคตแนวคิดในการปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเกือบทุกประเทศทั่วโลก การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีเอกภาพในความหลากหลายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งสร้างให้เกิดขึ้นในสังคมไทยสังคมที่มีเอกภาพในความหลากหลาย หมายถึงภายในสังคมใหญ่หรือที่เรียกว่า "ประเทศ" นั้น แม้ว่าจะประกอบไปด้วยชนกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยจำนวนมากมาย แต่คนทุกคนแม้มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการแตกต่างทางด้านความคิด เชื้อชาติลัทธิศรัทธาของศาสนา ความเชื่อ ฐานะ อายุ วัฒนธรรม ประเพณีก็สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีอิสระในการดำเนินชีวิตตามวิถีทางของตนเอง ไม่มีความขัดแย้งหรือรังเกียจียดฉันท์ระหว่างกัน เป็นสังคมที่คนมีหัวใจแห่งเสรีภาพไม่ปิดกั้นผู้อื่น และยินดีเปิดกว้างแม้กระทั่งความปรารถนาของชนกลุ่มน้อยที่จะแยกตัวออกจากรัฐเพื่อการปกครองตนเอง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2542) ในสังคมที่มีเอกภาพในความหลากหลายนั้น ทุกคนที่อยู่ในผืนแผ่นดินไทยจะได้รับการปฏิบัติในฐานะมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันตามหลักสิทธิมนุษยชนกฎหมายรัฐธรรมนูญต้องไม่ขัดแย้ง

กับปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทุกข้อต้องไม่ ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญประชาชนทุกคน ต้องมีช่องทางเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานของตน จากรัฐในภาคปฏิบัติคนไทยทุกคนได้รับการ ศึกษาเพื่อให้สามารถเข้าใจการใช้สิทธิของตนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ คนไทยทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้อย่าง เต็มศักยภาพ

4. สังคมที่ให้ความสำคัญต่อ สิ่งแวดล้อมจากสภาพความเสื่อมโทรมของ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทั่วโลก รวมทั้ง การนำประเด็นทางสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไข ทางการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนแนวโน้ม การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศ ที่เชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประเด็นทางสิ่งแวดล้อมกลายเป็น ปัญหาที่สำคัญซึ่งจะมีผลกระทบต่อสังคม ไทยโดยรวมทั้งในทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมที่ให้ความสำคัญต่อ สิ่งแวดล้อม อันได้แก่การที่คนในสังคมมี จิตสำนึกชอบด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกัน การ สร้างสังคมไทยให้ปลอดจากมลภาวะ มี การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีการบริหารจัดการ ทรัพยากรในประเทศอย่างชาญฉลาด

และรู้คุณค่า

5. สังคมที่ภูมิใจในความเป็นไทย ความเจริญรุดหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารส่งผลให้วัฒนธรรม ต่างๆ จากทั่วทุกมุมโลกสามารถที่จะถ่ายเท ไปมาระหว่างกันได้โดยง่าย อาทิ วัฒนธรรม ทูนิเซียตะวันตก ที่กำลังแผ่ขยายไปปกคลุม ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจนำมาซึ่งการถูก กลืนกลายทางวัฒนธรรม หรือประเด็นความ ขัดแย้งในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติเกิดขึ้นตาม มาได้ในอนาคตการสร้างสังคมที่ภูมิใจในความเป็น ไทยไม่ได้หมายความว่า ประเทศไทย มีความเป็นชาตินิยมจนไร้ขอบเขต แต่ในที่ นี้หมายถึง สังคมที่คนในสังคมมีความภาค ภูมิใจและตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมไทย อันเป็นเหตุให้ทุกคนมีจิตสำนึก รับผิดชอบร่วมกับประเทศของตน โดยยินดี ที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมให้มีเสถียรภาพ และเกิดการพัฒนายที่ยั่งยืนสู่คนรุ่นต่อไปได้ ทั้งความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดี งามของไทย รวมทั้งความภาคภูมิใจในความ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

6. สังคมที่เน้นชุมชนวิถี จากการศึกษาวิถีการสื่อสารที่ถูก ขับเคลื่อนด้วยเครือข่ายสารสนเทศที่ขยายตัว ครอบคลุมทั่วทั้งโลก ส่งผลให้เกิดการรวมตัว

ของกลุ่มคนที่มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้กระแสของความ เป็นประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนก็เป็น สาเหตุสำคัญของการรวมกลุ่มประชาชนมากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการสร้างสังคมชุมชนวิถี ให้เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการสร้างชุมชน ที่แข็งแกร่ง โดยการสร้างให้ชุมชนสามารถ พัฒนาตนเองได้และมีส่วนร่วมในการพัฒนา สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการพึ่งพาการ ช่วยเหลือจากรัฐลงให้มากที่สุดซึ่งการมีชุมชน ที่แข็งแกร่งย่อมส่งผลให้สังคมมีความเข้มแข็ง ตามไปด้วยตามมาในที่สุด

7. สังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม

แนวโน้มความเสื่อมทางคุณธรรม จริยธรรมที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมอนาคต อันเนื่องมาจากกระแสโลกที่เน้นหนักไปทาง บริโภคนิยมมากขึ้น รวมทั้งการไหลบ่าข้อมูล ข่าวสารและการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่าง ประเทศ เช่น ในด้านค่านิยมความคิดต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งผลดีผลเสีย โดยที่เราไม่สามารถจะ กลั่นกรองได้หมด ดังนั้นการสร้างสังคมที่พึง ประสงค์ให้เป็นสังคมที่มีคุณธรรมจึงเป็นเรื่องที่ สำคัญ ไม่เช่นนั้นเราอาจถูกกระแสโลกพัดพา ไปในทางที่เสื่อมทางศีลธรรมได้โดยง่ายการ พัฒนาสู่การเป็นสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม

จึงเป็นการปรับเปลี่ยนรากฐานกระบวนความ คิดและค่านิยมของคนในสังคมให้ถูกต้อง โดย การวางรากฐานทางคุณธรรมจริยธรรมที่คั่งงาม มีการปฏิรูปคุณธรรมจริยธรรมของสังคมทั้ง ระบบ รวมทั้งการที่คนในสังคมรู้จักใช้เหตุผล เชีงจริยธรรมได้อย่างถูกต้องการกำหนดภาพ สังคมไทยที่พึงประสงค์นี้ จึงเป็นการนำคนใน สังคมก้าวไปสู่สังคมที่อบอุ่น มีบรรยากาศ แห่งความเป็นมิตรระหว่างชุมชนและอยู่ร่วม กันอย่างสันติระหว่างประชาชาติต่างๆ ใน สังคม เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งมั่นคง มี ความทันสมัยประชาชนรักการเรียนรู้ และ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะกลายเป็นความจริงได้ หากคนทุกคนในสังคมร่วมกันตระหนักถึง สภาพปัญหาที่ต้องแก้ไขในปัจจุบัน สิ่งที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งในด้านดี และด้านลบ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันในการวางแผน คำเนินการเพื่อเข้าสู่สังคมที่พร้อมบริบูรณ์ สำหรับคนในสังคมไทยทุกคนนอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะ คนไทยที่พึงประสงค์ตามมา เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดยุทธศาสตร์ให้กับหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้วางแผนระยะ ยาวในการพัฒนาศักยภาพ และสร้างคนใน ชาติในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของคนไทยที่

พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1. มิตিদ้านร่างกาย คือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย

2. มิตিদ้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเองเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

3. มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการและเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้

4. มิติด้านทักษะความสามารถ คือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี

5. มิติด้านลักษณะชีวิต คือ ผู้ที่มีลักษณะชีวิตแห่งความขยันอดทน ทุ่มเททำงานหนัก มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์มีวิสัยทัศน์ ทำทุกอย่างอย่างดีที่สุด มีจิตสำนึกประชาธิปไตยเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อผู้อื่นและส่วนรวม รวม

ทั้งมีลักษณะชีวิตแห่งความประหยัดคอดอม โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้ ได้พิจารณาบนฐานของมุมมองเชิงอนาคต เพื่อเตรียมพร้อมในการสร้างคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะสามารถมีชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ไม่ถูกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ชัดพาไปได้โดยง่ายอย่างไร้จุดยืน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ในมุมมองการปฏิบัติจริง

สำหรับข้อเสนอแนะในประเด็นที่ผู้เขียนได้เสนอแนะไว้แล้วในบางเรื่องนั้น ผู้วิจารณ์ได้นำมาสรุป ผนวกเข้ากับแนวคิดในการพัฒนาเป็นการต่อยอดความรู้ที่เป็นมุมมองต่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคตสภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า และสภาพอนาคตสังคมไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้า เกิดได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม เช่น

1. การวิจัยหายุทธศาสตร์ในการพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยโดยพิจารณาว่าเราควรที่จะพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ นี้อย่างไร และในช่วงอายุเท่าไรจึงจะสามารถพัฒนาแล้วได้ผลดีสูงสุด

2. การวิจัยหายุทธศาสตร์ในการ

พัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ให้ ลึกกลงไปอย่างเฉพาะเจาะจง

3. การวิจัยถึงจุดอ่อนและจุดแข็ง ของคนไทย อุปสรรคที่ทำให้เราไม่สามารถ ไปถึงภาพพึงประสงค์ที่เราตั้งใจไว้ได้

ส่วนที่ 5 บทสรุป

กล่าวโดยรวมแล้ว หนังสือเล่มนี้มี คุณค่าควรแก่การอ่าน โดยเฉพาะประชาชน ทุกเพศทุกวัยรวมทั้งนักการศึกษาที่ต้องการ ให้ประชาชนคนไทยมีคุณลักษณะคนไทยที่ พึงประสงค์ที่ ได้กำหนดกรอบการพิจารณา ไว้ 5 มิติ อันได้แก่ (1) มิติด้านร่างกาย (2) มิติด้านจิตใจ (3) มิติด้านความรู้ (4) มิติ ด้านทักษะความสามารถ และ (5) มิติด้าน ลักษณะชีวิต ซึ่งผู้รายงานได้นำเสนอโดย ละเอียดมีการวิเคราะห์จากหลายภาคี ทำให้ เนื้อหาสาระมีมาก ดังนั้น ผู้เขียนบทความ

จึงได้ จึงพยายามสะท้อนมุมมองให้สั้นและ น่าติดตาม ซึ่งจะทำให้ประชาชนคนไทยทั้ง ประเทศมีภาพลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ที่ เราต้องการให้เกิดขึ้นนี้ จึงเปรียบเสมือนกับ เป็นพิมพ์เขียวสำคัญของยุทธศาสตร์ ในการ สร้างชาติตามที่ทิศทางที่เราต้องการจะให้เป็น ไปซึ่งต้องอาศัยความร่วมมืออย่างครบวงจร

จากสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ทรงพลังใน สังคม อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันการ ศึกษา สื่อสารมวลชน สถาบันการเมือง เป็นต้น

ในหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะทำให้ ผู้อ่านรู้ว่า แต่ละบทมีแนวคิด หลักการการ ปฏิบัติ ผลจากการปฏิบัติเป็นอย่างไรแล้ว ยังเป็นประโยชน์ ต่อการจัดทำวิธีการเรียน รู้ของคนไทย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา คนไทยให้เป็นผู้มีคุณภาพเพื่อร่วมกันพัฒนา ประเทศสืบไป(นายรุ่ง แก้วแดง) เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). **สังคมพหุเอกานิยม: เอกภาพในความหลากหลาย.** กรุงเทพมหานคร : ซัคเซสมิเดีย.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2552). **ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี**. กรุงเทพมหานคร. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). **สังคมไทย ภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต (พ.ศ. 2535-2550)**. กรุงเทพมหานคร.